

АСОЦІАЦІЯ
ПРАВНИКІВ
УКРАЇНИ
UKRAINIAN BAR
ASSOCIATION

вул. Хрещатик, 6, 2 поверх
м. Київ, 01001
+380 (97) 840-39-36
info@uba.ua

Вих. №964 від 28 липня 2025 року

Офіс Президента України

01220, м. Київ, вул. Банкова, 11
Letter@apu.gov.ua

Голові Верховної Ради України

Стефанчуку Руслану Олексійовичу
stefanchuk-r@rada.gov.ua

Голові Комітету Верховної Ради України з
питань правової політики

Маслову Денису Вячеславовичу
maslov@rada.gov.ua

Асоціація правників України (далі – Асоціація, АПУ) є всеукраїнською неурядовою організацією. З моменту свого заснування у 2002 році, головною метою АПУ є зміцнення верховенства права в Україні, сприяння захисту прав людини та розвитку юридичної професії. Асоціація об'єднує понад 8000 членів різних юридичних спеціальностей, має 22 регіональних відділення та 26 профільних комітетів.

Асоціація висловлює Вам свою повагу та, з огляду на мету діяльності АПУ, звертається з приводу наступного.

Як відомо, забезпечення права на справедливий суд є одним із фундаментальних принципів правової держави та повинно відповідати як національним, так і міжнародним стандартам захисту прав людини. Відповідно до статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, право на доступ до суду є складовою права на справедливий розгляд, що вимагає дотримання принципів чіткості, передбачуваності та правової визначеності правового регулювання.

Опис правової проблеми

Цивільним кодексом України (далі – ЦКУ) встановлено загальну позовну давність у три роки. Водночас, у зв'язку з введенням воєнного стану в Україні, порядок перебігу цього строку неодноразово змінювався.

Законом України від 15 березня 2022 року № 2120-IX розділ «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України доповнено пунктом 19, згідно з яким у період дії в Україні воєнного, надзвичайного стану строки, визначені статтями 257-259, 362, 559, 681, 728, 786, 1293 цього Кодексу, продовжуються на строк його дії. Закон набрав чинності 17 березня 2022 року.

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO

ASTERS

AVELLUM

INTEGRITES

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

GT GreenbergTraurig

Linklaters

LCF

MORIS

SAYENKO
KHARENKO

Sokolovskiy
and Partners

2QV

PARTNER

SLS GROUP

Надалі Законом України від 08 листопада 2023 року № 3450-IX пункт 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України викладено в новій редакції, відповідно до якої у період дії воєнного стану в Україні, введеного Указом Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» від 24 лютого 2022 року № 64/2022, затвердженим Законом України від 24 лютого 2022 року № 2102-IX «Про затвердження Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні», перебіг позовної давності, визначений цим Кодексом, зупиняється на строк дії такого стану. Закон набрав чинності 30 січня 2024 року.

Велика Палата Верховного Суду у постанові від 02 липня 2025 року у справі №903/602/24 сформулювала висновок, відповідно до якого **в умовах дії воєнного стану строк звернення до суду (позовна давність) було продовжено від початку воєнного стану до 29 січня 2024 року, а після 30 січня 2024 року перебіг такого строку зупинився і такий стан триває дотепер.**

Разом з тим, Законом України від 14 травня 2025 року № 4434-IX пункт 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України, який передбачав зупинення позовної давності, було виключено. Закон набирає чинності з 4 вересня 2025 року.

Однак у Законі № 4434-IX не визначено моменту поновлення перебігу позовної давності, що створює правову невизначеність і може призвести до неоднозначного тлумачення:

Підхід 1: з 4 вересня 2025 року поновлюється перебіг зупинених в зв'язку з воєнним станом строків (позиція, заснована на принципі non-retroactivity).

Підхід 2: для вимог, заявлених з 4 вересня 2025 року, не діятиме правова норма, яка передбачала зупинення позовної давності на період воєнного стану. Відтак надалі позовна давність обчислюватиметься за загальним правилом – без врахування періоду дії воєнного стану. Трьохмісячний перехідний період з моменту прийняття Закону № 4434-IX до моменту його набрання чинності передбачено для того, щоб позивачі мали можливість подати позови, позовна давність за якими спливає саме у зв'язку з ухваленням цього закону.

У результаті особи можуть втратити можливість реалізувати своє право на судовий захист у зв'язку з незрозумілістю щодо перебігу строків.

Правова визначеність у питанні перебігу строків позовної давності є запорукою реалізації права на доступ до суду. Її відсутність не лише унеможливорює передбачувану правову поведінку, а й створює ризики порушення зобов'язань України за міжнародними договорами.

Пропозиції

У зв'язку з викладеним, АПУ пропонує внести зміни до Закону № 4434-IX:

Проект внесення змін до Закону про внесення змін до пункту 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо поновлення перебігу позовної давності

1. Закон України «Про внесення змін до пункту 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України щодо поновлення перебігу позовної давності» доповнити наступними положеннями:

«3. Перебіг позовної давності, який був зупинений відповідно до пункту 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України в редакції Закону України від 8 листопада 2023 року № 3450-IX, поновлюється з дня набрання чинності цим Законом.

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO

ASTERS

AVELLUM

INTEGRITES

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

GT GreenbergTraurig

Linklaters

LCF

MORIS

SAYENKO
KHARENKO

Sokolovskyi
and Partners

2GB

ПАРТНЕР

SLS GROUP

4. Позовна давність, початок перебігу якої мав розпочатися в період дії пункту 19 розділу «Прикінцеві та перехідні положення» Цивільного кодексу України в редакції Закону України від 8 листопада 2023 року № 3450-IX, розпочинається з дня набрання чинності цього Закону.»

2. Цей Закон набирає чинності з дня, наступного за днем його опублікування.

3. Огляду на викладене, просимо розглянути пропозиції Асоціації правників України з метою усунення правової невизначеності, яка може поставити під загрозу реалізацію права на справедливий суд.

З повагою
Президент Асоціації правників України

Микола СТЕЦЕНКО

ГЕНЕРАЛЬНІ ПАРТНЕРИ

AEQUO ASTERS AVELLUM INTEGRITES

LCF MORIS SAYENKO
KHARENKO Sokolovskyi
and Partners 2QV

МІЖНАРОДНІ ПАРТНЕРИ

 GreenbergTraurig Linklaters

ПАРТНЕР

 SLS LAW FIRM GROUP